

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

งานนิติการ สำนักปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตุล
อำเภอชะวอด จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐปรับปรุงระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเป็นสาเหตุของการทุจริต โดยมีการสร้างศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) เพื่อเสริมสร้างการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต หนึ่งในเครื่องมือหลักที่ถูกพัฒนาขึ้นคือเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงคุณภาพ (Corruption Risk Assessment) ซึ่งมีเป้าหมายในการช่วยหน่วยงานภาครัฐในการวางแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต และการควบคุมความเสี่ยงนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม มีผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและชาวต่างชาติในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ อีกทั้งยังเสริมสร้างความมั่นใจในการรับรู้ของชุมชนในเรื่องการป้องกันและแก้ไขการทุจริตอย่างสม่ำเสมอ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตุลในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดก็ได้มุ่งเน้นการประเมินความเสี่ยงการทุจริตอย่างเต็มที่ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเสถียร ซึ่งคู่มือฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงและการป้องกันการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐอย่างแท้จริง และทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในระบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานนิติการ สำนักปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตุล
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตุล

๑. กรอบแนวคิดและนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งสู่การเป็นราชการใสสะอาด สามารถสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของส่วนราชการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตุล ได้จำแนกประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘

ด้านที่ ๒ การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

ด้านที่ ๓ การจัดซื้อจัดจ้าง

ด้านที่ ๔ การบริหารงานบุคคล

นิยามของประเภทการบริหารจัดการความเสี่ยง		
ด้านที่ ๑	การอนุมัติ อนุญาต	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
ด้านที่ ๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย /การให้บริการตามภารกิจ	อำนาจหน้าที่ คือ อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่ง หนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ
ด้านที่ ๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการจ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง “พัสดุ” หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ หรือ ควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
ด้านที่ ๒	การบริหารงานบุคคล	กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ตั้งแต่ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษ และการให้พ้นจากตำแหน่ง

๒.การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒.๑ เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปแบบของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้ง ต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๔ ครั้ง ต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๓ ครั้ง ต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒ ครั้ง ต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๑ ครั้ง ต่อปี

๒.๒ เกณฑ์ผลกระทบ

ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	-เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม -เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	- แทบจะไม่มี

๒.๓ เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

แบบตารางประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score(Lx I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
ด้านที่ ๑ การอนุมัติ อนุญาต						
๑	ตรวจสอบเอกสาร/รับเอกสารการขออนุญาต	เจ้าหน้าที่ประวิงเวลาการตรวจสอบเอกสารเพื่อเรียกรับค่าดำเนินการ หรือตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	๑	๕	๕	สูงมาก
๒	การเข้าตรวจสอบสถานประกอบการ	การเข้าตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ โดยการจัดทำรายงานไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริง	๑	๓	๓	ปานกลาง
๓	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจการตัดสินใจอย่างไม่เป็นธรรม หรือเลือกกระทำ ไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนด และไม่ปฏิบัติตามลำดับการคำขอ	๑	๔	๔	สูง
ด้านที่ ๒ การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ						
๑	การออกระเบียบกฎหมาย หรือข้อสั่งการต่าง ๆ	การออกระเบียบ กฎหมาย ข้อสั่งการต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ทับซ้อน	๑	๓	๓	ปานกลาง
๒	การเบิกเงินสวัสดิการต่าง ๆ ในหน่วยงาน	ปลอมแปลงเอกสารทางราชการ การเบิกเงินสวัสดิการค่าเล่าเรียนบุตร ค่าเช่าบ้านที่เป็นเท็จ	๑	๕	๕	สูงมาก

๓	การจัดสรรงบประมาณ โครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ	การใช้อำนาจในการแจกจ่าย จัดสรรงบประมาณลง พื้นที่ หรือจัดทำโครงการที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือมีการแลกรับผลประโยชน์ในภายหลัง	๑	๕	๕	สูงมาก
ด้านที่ ๓ การจัดซื้อจัดจ้าง						
๑	การจัดทำแผนการจัดซื้อ จัดจ้าง	เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และ ประกาศเผยแพร่ ตามกฎหมายกำหนดโดยเปิดเผย	๑	๕	๕	สูงมาก
๒	การดำเนินการจัดซื้อจ้าง	มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่โปร่งใส เอื้อ ประโยชน์ต่อพวกพ้อง	๑	๕	๕	สูงมาก
๓	การตรวจรับงานจ้าง	คณะกรรมการตรวจการจ้างไม่ได้ออกไปดูสถานที่ ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับจ้างโดยใช้ข้อมูล ตามที่ได้รับจ้างแล้ว จึงไปรับการก่อสร้าง	๑	๕	๕	สูงมาก
ด้านที่ ๔ การบริหารงานบุคคล						
๑	การสอบคัดเลือก สรรหา และเลือกสรรพนักงาน จ้าง เข้าทำงาน	- การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือก สรรหาและ เลือกสรรต่าง ๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์ - การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับเข้าทำงาน	๒	๔	๔	สูง
๒	การเลื่อนขั้นเงินเดือน / พิจารณาความดี ความชอบ ประจำปี	ความไม่โปร่งใสและไม่เป็นธรรม ในการพิจารณาความดี ความชอบ	๒	๒	๒	ต่ำ
๓	การโยกย้าย พนักงาน	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ ในการแต่งตั้ง โยกย้าย ชื้อขายตำแหน่ง	๑	๒	๒	ต่ำ